

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL MICHAL BOBEK
prezentate la 2 februarie 2021¹

Cauza C-758/19

OH
împotriva
ID

[cerere de decizie preliminară formulată de Polymeles Protodikeio Athinon (Tribunalul de Mare Instanță din Atena, Grecia)]

„Cerere de decizie preliminară – Articolele 268, 270, 340 și 343 TFUE – Protocolul (nr. 7) privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene – Articolele 11, 17 și 19 – Fost membru al Comisiei – Imunitate de jurisdicție – Acțiune în răspundere extracontractuală – Ridicarea imunității – Competența Curții de Justiție a Uniunii Europene”

I. Introducere

1. Reclamantul din procedura principală este un resortisant grec care a fost angajat de Comisia Europeană în calitate de agent temporar. El a lucrat în cabinetul unui membru de atunci al Comisiei (denumit în continuare „pârâtul” din procedura principală). În urma unei presupuse pierderi a încrederii în relația dintre aceste două persoane, Comisia a decis să rezilieze contractul reclamantului.

2. Reclamantul consideră că a suferit atât un prejudiciu material, cât și unul moral ca urmare a încetării raportului său de muncă. Acesta a introdus o acțiune (civilă) la un tribunal din Atena, solicitând repararea prejudiciului respectiv. Întrucât are îndoieli în ceea ce privește competența sa în materie, tribunalul menționat adresează Curții mai multe întrebări. În special, acesta solicită să se stabilească cine ar trebui să fie de fapt pârâtul (fostul comisar sau Uniunea Europeană) și care instanță (instanțele naționale sau Curtea de Justiție a Uniunii Europene) ar trebui să fie sesizată cu o astfel de acțiune.

¹ Limba originală: engleza.

II. Cadrul juridic

A. *Dreptul Uniunii*

3. Articolul 11 din Protocolul nr. 7 privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene (denumit în continuare „Protocolul nr. 7”), anexat la Tratatul UE, prevede:

„Pe teritoriul fiecăruia dintre statele membre și indiferent de cetățenia lor, funcționarii și agenții Uniunii:

- (a) beneficiază de imunitate de jurisdicție pentru actele îndeplinite de aceștia, inclusiv afirmațiile scrise sau verbale în calitatea lor oficială, sub rezerva aplicării dispozițiilor din tratatele care reglementează, pe de o parte, răspunderea funcționarilor și agenților față de Uniune și, pe de altă parte, competența Curții de Justiție a Uniunii Europene de a decide asupra litigiilor dintre Uniune și funcționarii, respectiv alți agenți ai Uniunii; aceștia beneficiază de imunitate și după încetarea funcțiilor lor;

[...]”

4. Potrivit articolului 17 din același protocol:

„Privilegiile, imunitățile și facilitățile sunt acordate funcționarilor și altor agenți ai Uniunii exclusiv în interesul acesteia din urmă.

Fiecare instituție a Uniunii are libertatea de a ridica imunitatea acordată unui funcționar sau agent în toate cazurile în care apreciază că ridicarea acestei imunități nu contravine intereselor Uniunii.”

5. În conformitate cu articolul 19 din Protocolul nr. 7, articolele 11 și 17 din cuprinsul său sunt aplicabile membrilor Comisiei.

B. *Dreptul național*

6. Potrivit instanței de trimitere, dispozițiile Codului de procedură civilă elen privind întinderea competenței instanțelor naționale și imunitatea de jurisdicție a anumitor categorii de persoane sunt aplicabile în prezentul litigiu.

7. Mai precis, în conformitate cu articolul 3 alineatul 2 din Codul de procedură civilă, nu intră în sfera de competență a instanțelor elene străinii care beneficiază de imunitate de jurisdicție, cu excepția litigiilor având ca obiect drepturi reale imobiliare.

8. La rândul său, articolul 24 din Codul de procedură civilă prevede că cetățenii greci care beneficiază de imunitate de jurisdicție, precum și funcționarii care lucrează în străinătate intră în sfera de competență a instanțelor în circumscripția cărora aveau reședința înainte de începerea misiunii lor sau, în cazul în care nu aveau reședința în Grecia, în sfera de competență a instanțelor din capitala statului.

III. Situația de fapt, procedura și întrebările preliminare

9. La 1 noiembrie 2014, reclamantul a fost angajat de Comisia Europeană în calitate de agent temporar, recrutat în temeiul articolului 2 litera (c) din Regimul aplicabil celorlalți agenți ai Uniunii Europene (denumit în continuare „RAA”)². El a fost angajat pentru a îndeplini funcția de șef-adjunct al cabinetului pârâtului, care fusese numit comisar.

10. În luna aprilie a anului 2016, Direcția Generală Resurse Umane și Securitate a Comisiei Europene i-a comunicat reclamantului că raportul său de muncă cu Comisia Europeană urma să înceteze, după un preaviz de trei luni, cu efect de la 1 august 2016, pentru motivul că pârâtul și-a pierdut încrederea în el.

11. Considerând că nu i s-a acordat dreptul de a fi ascultat înainte de adoptarea deciziei de încetare a contractului său, reclamantul a depus o reclamație împotriva acestei decizii în temeiul articolului 90 din Statutul funcționarilor. Reclamația a fost respinsă la 29 noiembrie 2016.

12. La 10 martie 2017, reclamantul a atacat la Tribunal decizia de încetare a contractului său, invocând încălcarea dreptului său de a fi ascultat. Întrucât a constatat că cererea menționată era întemeiată, Tribunalul a anulat decizia atacată prin hotărârea din 10 ianuarie 2019³.

13. În urma pronunțării acestei hotărâri, Comisia a acordat reclamantului posibilitatea de a fi ascultat. La 10 aprilie 2019, Comisia a adoptat o nouă decizie de încetare a contractului de angajare a reclamantului ca agent temporar. Reclamantul a formulat o reclamație administrativă împotriva deciziei respective, care a fost respinsă prin decizia din 14 august 2019 a Comisiei.

14. La 2 decembrie 2019, reclamantul a introdus la Tribunal o acțiune în anularea noii decizii de încetare a contractului său. Prin hotărârea sa din 13 ianuarie 2021, Tribunalul a respins respectiva acțiune⁴.

15. În paralel, la 13 septembrie 2017, reclamantul a introdus de asemenea o acțiune împotriva pârâtului la Polymeles Protodikeio Athinon (Tribunalul de Mare Instanță din Atena, Grecia).

16. În fața acestei instanțe, el a susținut că pârâtul a făcut afirmații defăimătoare cu privire la îndeplinirea nesatisfăcătoare a sarcinilor sale. Comportamentul respectiv i-ar fi cauzat reclamantului atât un prejudiciu material, cât și unul moral. Prejudiciul material a constat în remunerațiile care i-ar fi fost în mod normal datorate de Comisia Europeană pentru perioada cuprinsă între 1 noiembrie 2016 și 31 octombrie 2019, în cuantum de 452 299,32 euro. Prejudiciul moral, care decurge din atingerile aduse reputației sale, care îi afectează viitoarea carieră în cadrul instituțiilor și al organelor și organismelor Uniunii Europene, a fost apreciat de reclamant la suma de 600 000 de euro. Pe acest temei, reclamantul a solicitat instanței naționale să pronunțe o hotăr-

² Potrivit acestei dispoziții, prin „agent temporar” se înțelege „agentul angajat în vederea exercitării unor atribuții pe lângă o persoană care îndeplinește un mandat prevăzut de Tratatul privind Uniunea Europeană sau de Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene sau pe lângă președintele ales al unei instituții sau al unui organism al Uniunii ori pe lângă un grup politic al Parlamentului European sau al Comitetului Regiunilor sau pe lângă un grup din cadrul Comitetului Economic și Social European și care nu este ales dintre funcționarii Uniunii”. A se vedea Regulamentul nr. 31 (CEE), 11 (CEE) de stabilire a Statutului funcționarilor și a Regimului aplicabil celorlalți agenți ai Comunității Economice Europene și ai Comunității Europene a Energiei Atomice (JO 1962, P 45, p. 1385), cu modificările ulterioare.

³ Hotărârea din 10 ianuarie 2019, RY/Comisia (T-160/17, EU:T:2019:1).

⁴ RY/Comisia (T-824/19, nepublicată, EU:T:2021:6).

âre cu executare provizorie prin care pârâtul să fie obligat la repararea prejudiciului material și moral cauzat, la retragerea anumitor declarații presupus defăimătoare și la suportarea cheltuielilor de judecată.

17. Instanța de trimitere observă că acțiunea este îndreptată împotriva unui fost comisar care, deși are cetățenie elenă, beneficiază de imunitate de jurisdicție în conformitate cu articolul 343 TFUE și cu articolele 11, 17 și 19 din Protocolul nr. 7. Într-o declarație a Direcției Generale Resurse Umane și Securitate a Comisiei Europene din 22 decembrie 2017, prezentată în fața instanței de trimitere, se precizează că: „[...] [pârâtul] beneficiază, în calitate de membru al Comisiei, de imunitate pentru actele săvârșite în calitatea sa oficială, inclusiv pentru declarațiile sale verbale sau scrise, în conformitate cu articolele 11 și 19 din [Protocolul nr. 7]. Imunitatea poate fi ridicată de colegiul comisarilor la cererea unei instanțe naționale, în măsura în care o astfel de ridicare a imunității nu contravine intereselor Uniunii”.

18. În acest context, având îndoieli cu privire la interpretarea corespunzătoare a normelor relevante ale Uniunii, Polymeles Protodikeio Athinon (Tribunalul de Mare Instanță din Atena) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Noțiunile de «imunitate de jurisdicție» și de «imunitate» care figurează la articolul 11 din [Protocolul nr. 7] se suprapun, astfel cum sunt enunțate și prin scopul pe care îl urmăresc?
- 2) «Imunitatea de jurisdicție» sau «imunitatea» prevăzută la articolul 11 din protocol cuprinde și acoperă, pe lângă acțiunile penale, și acțiunile civile care sunt formulate împotriva membrilor Comisiei de terți prejudiciați?
- 3) «Imunitatea de jurisdicție» sau «imunitatea» unui comisar poate fi ridicată și în cadrul unei acțiuni civile împotriva sa, precum acțiunea formulată în prezenta cauză? În cazul unui răspuns afirmativ, cine trebuie să inițieze procedura de ridicare a imunității?
- 4) Instanțele Uniunii Europene sunt competente să se pronunțe asupra unei acțiuni în răspundere extracontractuală împotriva unui comisar, așa cum este acțiunea formulată în prezenta cauză?”

19. Reclamantul, pârâtul și Comisia au depus observații scrise.

IV. Analiză

20. În opinia noastră, problema-cheie a prezentei cauze este cuprinsă în cea de a patra întrebare adresată de instanța de trimitere: cine trebuie să fie pârâtul și care este instanța competentă în situația în care un fost membru al personalului unei instituții a Uniunii invocă un prejudiciu pretins cauzat de comportamentul unui fost membru al acestei instituții. Prin urmare, vom începe cu întrebarea respectivă. Vom aborda apoi primele trei întrebări adresate de instanța de trimitere doar din motive de exhaustivitate, întrucât răspunsul pe care îl propunem la a patra întrebare face ca răspunsul la celelalte întrebări să fie redundant.

A. A patra întrebare

21. Prin intermediul celei de a patra întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă în ceea ce privește o acțiune în răspundere extracontractuală împotriva unui fost comisar, cum este acțiunea formulată în procedura principală.

22. Întrebarea reunește două aspecte distincte: identitatea pârâtului și instanța competentă. Împotriva *cui* trebuie reclamantul să introducă acțiunea pentru a solicita despăgubiri pentru presupusul prejudiciu (a fostului comisar sau a Uniunii Europene) și *în fața cărei instanțe* (a instanțelor naționale sau a Curții de Justiție a Uniunii Europene)? În plus, există de fapt un al treilea aspect, legat de primele două sau chiar preliminar în raport cu acestea, fără de care problema identității pârâtului și a instanței competente poate fi cu greu soluționată, dar care nu este menționat: care este mai exact actul care trebuie să fi cauzat reclamantului prejudiciul? Care este *actul ilicit* concret pentru care se solicită despăgubiri?

23. În această secțiune vom începe cu problema identificării adevăratului pârât în raport cu ceea ce pare a fi actul ilicit care ar fi cauzat reclamantului prejudiciul (1). După identificarea naturii actului ilicit și astfel a adevăratului pârât, devine clar care este instanța competentă pentru o asemenea acțiune (2).

1. Pârâtul

24. Potrivit articolului 11 din Protocolul nr. 7, pe teritoriul fiecăruia dintre statele membre funcționarii și agenții Uniunii „beneficiază de imunitate de jurisdicție pentru actele îndeplinite de aceștia [...] în calitatea lor oficială”. Această imunitate continuă să existe „după încetarea funcțiilor lor”. Dispoziția respectivă este aplicabilă membrilor Comisiei în temeiul articolului 19 din Protocolul nr. 7.

25. Prin urmare, în ceea ce privește actele îndeplinite *în calitatea lor oficială*, membrii personalului (și comisarii) nu pot fi supuși unei proceduri judiciare fără ridicarea imunității de către instituția competentă a Uniunii.

26. Potrivit Curții, cerința ca actul în cauză să fie îndeplinit în calitate oficială se referă la acele acte „care, în virtutea unei relații interne și directe, constituie o prelungire necesară a sarcinilor încredințate instituțiilor”⁵. Altfel spus, articolul 11 din Protocolul nr. 7 vizează actele care, „prin natura lor, reprezintă o participare a persoanei care invocă imunitatea în îndeplinirea sarcinilor instituției de care aparține”⁶.

27. Astfel, imunitatea este limitată *din punct de vedere funcțional*. Trebuie să existe un grad rezonabil de proximitate (o legătură directă) între sarcinile încredințate instituțiilor și tipul de comportament sau actul funcționarului Uniunii. Totuși, odată ce este îndeplinită cerința menționată, imunitatea deținută acoperă actele sale independent de ramura de drept (penal, administrativ, civil sau oricare alta) și de aspectul dacă actele respective sunt de fapt legale⁷.

⁵ Hotărârea din 10 iulie 1969, Sayag și Zurich (9/69, EU:C:1969:37, punctul 7).

⁶ Concluziile avocatului general Gand prezentate în cauza Sayag și Zurich (9/69, EU:C:1969:31, p. 338).

⁷ A se vedea în acest sens Hotărârea din 19 decembrie 2019, Junqueras Vies (C-502/19, EU:C:2019:1115, punctele 76, 77, 87 și 91), și Hotărârea din 12 septembrie 2007, Nikolaou/Comisia (T-259/03, EU:T:2007:254, punctele 162, 185-188, 192-199, 208 și 209). A se vedea de asemenea Concluziile avocatului general Sharpston prezentate în cauza Comisia/RQ (C-831/18 P, EU:C:2019:1143, punctele 54 și 55), precum și Concluziile avocatului general Hogan prezentate în cauza Auditors/Pinxten (C-130/19, EU:C:2020:1052, punctele 28 și 32).

După cum precizează însă articolul 340 TFUE al patrulea paragraf și articolul 11 din Protocolul nr. 7, agenții (temporari) care au acționat ilegal pot fi răspunzători față de Uniune și, prin urmare, supuși procedurilor conexe în temeiul articolului 22 din Statutul funcționarilor și al articolului 11 din RAA.

28. Dincolo de această delimitare generală, răspunsul la întrebarea dacă un anumit act a fost îndeplinit în calitate oficială de către un membru al personalului depinde în mare măsură de situația concretă. În mod clar, cu greu se poate considera că *locul săvârșirii* este decisiv: simplul fapt că un act este îndeplinit la sediul unei instituții a Uniunii, în cursul unei misiuni oficiale sau în contextul unui eveniment legat de activitatea profesională nu este, în sine, suficient pentru a dovedi că acesta a fost îndeplinit în calitate oficială⁸. Același lucru este valabil în ceea ce privește, de exemplu, afirmațiile defăimătoare sau injurioase făcute de un membru al personalului Uniunii despre o altă persoană sau formele de hărțuire psihologică ori încălcările reglementărilor locale referitoare la sănătatea și siguranța publică, întrucât despre toate acestea se poate susține că sunt necesare pentru exercitarea efectivă a activităților. Cu toate acestea, faptul că asemenea evenimente nefericite pot să se producă la locul de muncă și să implice colegi sau colaboratori ai unei persoane nu înseamnă nicidecum că ele sunt efectuate în mod automat în calitate oficială.

29. Prin urmare, singurul criteriu rămâne *legătura strânsă* cu sarcinile încredințate instituțiilor, mai simplu spus, criteriul proximității. Astfel, o legătură slabă și pur întâmplătoare între actele îndeplinite și executarea sarcinilor oficiale de către membrii personalului în cauză nu poate fi suficientă pentru a atrage imunitatea de jurisdicție⁹. Imunitatea de jurisdicție se justifică doar pentru actele care își au *rațiunea de a fi* în funcțiile oficiale atribuite membrului personalului în cauză, iar nu și pentru actele care ar fi putut să fie îndeplinite și într-un alt context, neoficial.

30. La nivel *procedural*, revine instanței naționale sesizate cu un litigiu (sau oricărui alt organism național competent) să examineze faptele relevante pentru a stabili dacă un anumit act al unui membru al personalului a fost îndeplinit în calitatea sa oficială. Desigur, este posibil ca această apreciere să nu fie întotdeauna simplă, dat fiind că impune o anumită cunoaștere a competențelor și a funcționării interne a instituțiilor Uniunii. Totuși, în situațiile în care o asemenea chestiune este pe rolul unei instanțe naționale sau ajunge în final acolo în vederea exercitării controlului judiciar, se poate formula întotdeauna o cerere de decizie preliminară în temeiul articolului 267 TFUE pentru interpretarea articolului 11 din Protocolul nr. 7¹⁰.

31. În contextul prezentei cauze, majoritatea acestor considerații generale par să fie însă mai degrabă ipotetice, pentru două motive.

32. Mai întâi, având în vedere împrejurările speței, astfel cum au fost prezentate de instanța de trimitere, este improbabil ca problema dacă actele pârâtului au fost îndeplinite „în calitate oficială” să fie măcar ridicată în cadrul prezentei proceduri.

33. Astfel, potrivit afirmațiilor făcute de instanța de trimitere și confirmate în această privință de observațiile reclamantului, prejudiciul invocat de acesta din urmă *decurge din* faptul că raportul său de muncă a încetat. Prin urmare, decizia Comisiei de încetare a contractului reclamantului

⁸ A se vedea, de exemplu, Hotărârea din 10 iulie 1969, Sayag și Zurich (9/69, EU:C:1969:37, punctele 9 și 10), și Hotărârea din 22 martie 1990, Le Pen și Front National (C-201/89, EU:C:1990:133, punctul 11).

⁹ A se vedea în acest sens, prin analogie, Hotărârea din 6 septembrie 2011, Patriciello (C-163/10, EU:C:2011:543, punctele 35 și 36).

¹⁰ A se vedea în acest sens Hotărârea din 6 septembrie 2011, Patriciello (C-163/10, EU:C:2011:543, punctele 22 și 23). Problema respectării de către autoritățile naționale a normelor prevăzute în Protocolul nr. 7 ar putea în final să ajungă în fața Curții și în mod indirect, prin intermediul unei proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, în temeiul articolelor 258-260 TFUE: a se vedea prin analogie Ordonanța din 15 decembrie 2020, Junqueras i Vies/Parlamentul (T-24/20, EU:T:2020:601, punctul 84 și jurisprudența citată).

este evenimentul despre care se susține că ar fi cauzat presupusul prejudiciu. Comisarul ar fi avut, desigur, o contribuție în procesul care a condus la concedierea reclamantului, însă decizia finală în acest sens a fost adoptată la 27 aprilie 2016 de directorul general al Direcției Generale Resurse Umane și Securitate a Comisiei. Astfel, după cum a observat în mod corect Tribunalul în hotărârea sa în cauza invocată de reclamant, în pofida pierderii încrederii reciproce între cele două persoane, Comisia ar fi putut decide de asemenea luarea unor alte măsuri decât concedierea, de exemplu stabilirea unor alte atribuții pentru reclamant în cadrul Comisiei¹¹.

34. Cu alte cuvinte, examinarea aspectului dacă actele pârâtului au fost sau nu adoptate în „calitatea sa oficială” ar fi fost relevantă dacă prejudiciul decurgea din actele respective sau era determinat *in mod direct* de acestea. În prezenta cauză, succesiunea evenimentelor este însă diferită: decizia Comisiei de încetare a contractului reclamantului intervine între comportamentul comisarului, pe de o parte, și presupusul prejudiciu, pe de altă parte, rupând legătura de cauzalitate directă dintre cele două elemente. În consecință, comportamentul imputat pârâtului nu este cauza directă și determinantă a prejudiciului¹².

35. Pe scurt, succesiunea evenimentelor pare să fie „pierderea încrederii invocată de comisar – decizia Comisiei – presupusul prejudiciu”. Ea nu pare a fi „presupusul act ilicit al comisarului – presupusul prejudiciu”. În cadrul unui asemenea scenariu, considerăm că nu este clar de ce ar fi necesar să se analizeze întinderea imunității de care beneficiază pârâtul, dacă actul care a cauzat presupusul prejudiciu (atât cel material – venitul nerealizat care ar fi fost plătit de Comisie, cât și cel moral – atingerea adusă reputației sale¹³) este de fapt o decizie oficială a unei instituții a Uniunii, și anume a Comisiei. În astfel de împrejurări, adevăratul pârât este în mod clar autorul acestui din urmă act, și anume Comisia (sau mai degrabă Uniunea Europeană reprezentată de Comisie).

36. În al doilea rând, chiar presupunând că examinarea naturii actelor pârâtului ar fi de fapt necesară pentru soluționarea cauzei de către instanța națională, ceea ce nu pare să fie cazul având în vedere primul aspect prezentat mai sus, pare destul de clar că actele menționate au fost îndeplinite de pârât în calitatea sa oficială. Astfel, nimic din cererea de decizie preliminară sau din observațiile reclamantului nu sugerează că presupusul prejudiciu decurge din acte care nu sunt legate în mod direct de exercitarea de către pârât a atribuțiilor sale oficiale (de la momentul respectiv) în calitate de comisar.

37. De fapt, contrariul pare să fie adevărat. Presupusul prejudiciu pare să decurgă, în esență, din faptul că raportul de muncă a încetat întrucât pârâtul a afirmat că și-a pierdut încrederea în reclamant. Motivele pentru care reclamantul solicită despăgubiri pentru prejudiciul material și nematerial, precum și quantumul acestora indică destul de clar că nu se susține că ar rezulta vreun prejudiciu din actele care pot fi separate de încetarea raportului său de muncă.

38. În opinia noastră, decizia de încetare a contractului reclamantului, presupunând că există o „decizie personală” anterioară și separată a comisarului care ar putea fi considerată ca fiind distinctă de decizia oficială ulterioară a Comisiei care a încetat de fapt contractul, *quid non*, ea ar intra, în orice caz, în sfera noțiunii de „acte îndeplinite în calitate oficială”.

¹¹ Hotărârea din 10 ianuarie 2019, RY/Comisia (T-160/17, EU:T:2019:1, punctul 38).

¹² Potrivit unei jurisprudențe constante a Uniunii, trebuie să existe o legătură de cauzalitate directă între actul ilicit și prejudiciu pentru angajarea răspunderii extracontractuale a Uniunii (se poate presupune totuși că această condiție este aceeași în majoritatea celorlalte ordini juridice, inclusiv cele naționale): a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 septembrie 2019, Uniunea Europeană/Guardian Europe și Guardian Europe/Uniunea Europeană (C-447/17 P și C-479/17 P, EU:C:2019:672, punctul 32 și jurisprudența citată).

¹³ După cum s-a arătat mai sus, la punctul 16 din prezentele concluzii.

39. Trebuie avut în vedere că reclamantul a fost angajat, în calitate de agent temporar al Comisiei, pentru a lucra în cabinetul unui comisar. După cum a arătat Tribunalul în mod corect în hotărârea pronunțată în prima acțiune formulată de reclamant, un membru al Comisiei dispune de un cabinet compus din colaboratori care sunt consilierii săi personali. Recrutarea colaboratorilor în cauză se realizează *intuitu personae*, și anume într-un mod discreționar, persoanele interesate fiind selectate atât pentru calitățile lor profesionale și morale, cât și pentru aptitudinea lor de a se adapta metodelor proprii ale membrului Comisiei vizat și celor ale întregului său cabinet¹⁴.

40. În aceeași hotărâre, Tribunalul a adăugat că puterea largă de apreciere de care dispune membrul Comisiei în ceea ce privește alegerea colaboratorilor săi este justificată în special de natura specifică a atribuțiilor exercitate în cadrul cabinetului unui membru al Comisiei și de necesitatea menținerii relației de încredere reciprocă între membrul Comisiei și colaboratorii săi.

41. Suntem de acord. Comisarii trebuie să poată beneficia de o largă putere de apreciere în ceea ce privește alegerea personalului care urmează să lucreze în cabinetele lor. Posibilitatea lor de a angaja personal temporar alegând persoane în care pot avea încredere și, în aceeași logică, de a rezilia contractul de muncă al unei persoane atunci când această relație de încredere încetează este decisivă pentru exercitarea eficientă a sarcinilor care le revin.

42. Prin urmare, faptul că pârâtul a decis că nu mai avea nevoie de serviciile reclamantului și că a motivat decizia respectivă prin pierderea încrederii în acesta din urmă constituie un act îndeplinit de pârât în calitatea sa oficială. Există o legătură directă și clară între actul menționat și executarea de către comisar a sarcinilor care i-au fost încredințate în calitate de membru al Comisiei.

43. Pe scurt, pentru actele aflate în discuție în procedura principală, fără ridicarea imunității de către Comisie, pârâtul nu poate fi acționat în justiție în mod valabil în fața instanței de trimitere. Astfel, având în vedere imunitatea de care beneficiază în temeiul articolului 11 din Protocolul nr. 7 pentru asemenea acte, *pârâtul în calitatea sa oficială* nu putea fi acționat în justiție de reclamant în fața *niciunei* instanțe.

44. Totuși, potrivit articolului 340 primul paragraf TFUE, revine *Uniunii* „să repare [...] prejudiciile cauzate de instituțiile sale sau de agenții săi în exercițiul funcțiilor lor”. După cum a subliniat Curtea încă din anul 1969, în materie de răspundere extracontractuală, tratatele prevăd un „sistem uniform” pentru repararea prejudiciilor provocate de instituțiile și de agenții acestora în exercitarea funcțiilor lor¹⁵.

45. Astfel, un particular precum reclamantul nu este, desigur, privat de posibilitatea de a obține despăgubiri în fața unei autorități judiciare¹⁶. Totuși, în cadrul unei acțiuni întemeiate pe răspunderea extracontractuală pentru acte precum cele în discuție în procedura principală, adevăratul pârât este Uniunea Europeană, care trebuie să fie reprezentată de instituția Uniunii al cărei comportament a cauzat pretinsul prejudiciu invocat¹⁷.

¹⁴ Hotărârea din 10 ianuarie 2019, RY/Comisia (T-160/17, EU:T:2019:1, punctul 31).

¹⁵ Hotărârea din 10 iulie 1969, Sayag și Zurich (9/69, EU:C:1969:37, punctul 5).

¹⁶ Astfel, după cum a observat Curtea Internațională de Justiție în Avizul consultativ din 29 aprilie 1999 privind litigiul referitor la imunitatea de jurisdicție a unui raportor special al Comisiei Drepturilor Omului (*CIJ Recueil* 1999, p. 62, § 66), „problema imunității de jurisdicție este distinctă de problema despăgubirii pentru orice prejudicii suferite ca urmare a actelor îndeplinite de Națiunile Unite sau de agenții săi care acționează în calitatea lor oficială”.

¹⁷ A se vedea Hotărârea din 13 decembrie 2018, Uniunea Europeană/Kendrion (C-150/17 P, EU:C:2018:1014, punctul 33).

2. Instanța competentă

46. Concluzia de mai sus furnizează deja răspunsul la a doua problemă ridicată prin intermediul celei de a patra întrebări adresate de instanța de trimitere. Astfel, în conformitate cu articolul 268 TFUE, o acțiune precum cea a reclamantului din procedura principală trebuie să fie introdusă la Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

47. După cum a afirmat Curtea în mod constant, Curtea de Justiție a Uniunii Europene are „competență exclusivă” în ceea ce privește acțiunile în răspundere extracontractuală împotriva Uniunii¹⁸. Prin urmare, instanțele naționale – cum este instanța de trimitere – nu sunt competente pentru acest tip de acțiuni¹⁹. Împrejurarea că reglementarea națională aplicabilă acțiunilor în răspundere extracontractuală poate stabili un regim special în anumite situații (de exemplu atunci când prejudiciul decurge dintr-un comportament infracțional) nu poate repune în discuție concluzia menționată²⁰.

48. În consecință, nu putem să nu observăm că există un alt criteriu de atribuire a competenței care ar putea fi relevant în prezenta cauză.

49. Potrivit articolului 270 TFUE, „Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să se pronunțe asupra oricărui litigiu dintre Uniune și agenții acesteia, în limitele și condițiile stabilite prin Statutul funcționarilor Uniunii și regimul aplicabil celorlalți agenți ai Uniunii”. Mai precis, și această dispoziție prevede o competență *exclusivă* a Curții de Justiție a Uniunii Europene.

50. În conformitate cu articolul 270 TFUE, articolul 91 alineatul (1) din Statutul funcționarilor – care a devenit aplicabil agenților temporari în temeiul articolului 46 din RAA – prevede: „Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să hotărască asupra oricărui litigiu între Uniune și oricare dintre persoanele cărora li se aplică prezentul statut, privind legalitatea unui act care lezează persoana respectivă [...]. În litigiile de natură financiară, Curtea de Justiție are competență deplină”.

51. În această privință, Curtea a apreciat în mod constant că „un litigiu între un funcționar și instituția de care depinde, atunci când își are originea în raportul de muncă ce leagă persoana interesată de instituție, intră în domeniul de aplicare al articolului 270 TFUE și al articolelor 90 și 91 din Statutul funcționarilor, chiar dacă este vorba despre o acțiune în despăgubire”²¹.

52. În acest context, considerăm că, având în vedere situația de fapt, astfel cum a fost prezentată de instanța de trimitere, dispoziția respectivă ar putea fi aplicabilă în prezenta cauză, întrucât reclamantul a fost angajat ca agent temporar al Comisiei în temeiul articolului 2 litera (c) din RAA²². Reclamantul contestă de fapt legalitatea deciziei Comisiei de încetare a contractului său de muncă și indirect a comportamentului unui fost membru al Comisiei care a condus la adoptarea deciziei menționate și solicită despăgubiri pecuniare pentru daunele pe care susține că le-ar fi suferit în urma acestora. Pe scurt, prezentul litigiu are caracter pecuniar și își are originea în raportul de muncă dintre reclamant și Comisie.

¹⁸ A se vedea, de exemplu, Hotărârea din 27 septembrie 1988, Asteris și alții (C-106/87, EU:C:1988:457, punctele 14 și 15), și Hotărârea din 29 iulie 2010, Hanssens-Ensch (C-377/09, EU:C:2010:459, punctul 17).

¹⁹ A se vedea în acest sens Hotărârea din 13 februarie 1979, Granaria (C-101/78, EU:C:1979:38, punctul 16), și Hotărârea din 27 septembrie 1988, Asteris și alții (C-106/87, EU:C:1988:457, punctul 14).

²⁰ A se vedea în acest sens Hotărârea din 29 iulie 2010, Hanssens-Ensch (C-377/09, EU:C:2010:459, punctele 23-26).

²¹ A se vedea printre altele Hotărârea din 10 septembrie 2015, reexaminare, Missir Mamachi di Lusignano/Comisia (C-417/14 RX-II, EU:C:2015:588, punctul 38 și jurisprudența citată).

²² A se vedea, mai sus, punctul 9 din prezentele concluzii.

53. Prin urmare, această cauză este similară cu cauzele anterioare în care Curtea a constatat că acțiunile în răspundere formulate de agenți actuali sau anteriori care solicită angajarea răspunderii unei instituții pentru o anumită faptă culpabilă și obligarea sa la plata unei sume de bani, atunci când litigiul își are originea în raportul de muncă ce leagă persoana interesată de instituție, intră *ratione materiae* în domeniul de aplicare al articolului 270 TFUE și al articolului 91 alineatul (1) din Statutul funcționarilor²³.

54. Astfel, este oarecum surprinzător că reclamantul nu a introdus la Tribunal o cerere de despăgubire prin angajarea răspunderii extracontractuale, împreună cu acțiunile sale care urmăresc anularea deciziilor Comisiei de încetare a contractului său ori în paralel cu acestea²⁴. Cererile formulate în cele două proceduri sunt conexe. În sistemul căilor de atac al Uniunii, competența de a soluționa o cerere prioritara (de exemplu anularea unui act ilegal) o implică de regulă pe aceea de a soluționa orice cerere suplimentară care derivă din același act sau din același fapt (de exemplu prejudiciile care decurg din fapta ilicită)²⁵. Astfel, în contextul acestei proceduri în fața Tribunalului reclamantul ar fi putut ridica în mod valid orice obiecție ar putea avea împotriva oricărui fapt anterior concedierii sale, inclusiv a tuturor actelor cu caracter pregătitor (inclusiv cele efectuate de pârât).

55. În concluzie, este clar că o acțiune în răspundere extracontractuală, precum cea introdusă de reclamant la instanța de trimitere, independent de aspectul dacă se întemeiază pe articolele 268 și 340 TFUE sau pe articolul 270 TFUE, trebuie să fie îndreptată împotriva Uniunii Europene și să fie introdusă la Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

56. În consecință, vom aborda acum celelalte întrebări preliminare, la care se poate răspunde destul de concis, iar aceasta numai din motive de exhaustivitate.

B. Cu privire la prima întrebare

57. Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă noțiunile de „imunitate de jurisdicție” („ετεροδικία”, „eterodikia”) și de „imunitate” („ασυλία”, „asylia”), care figurează la articolul 11 litera (a) din versiunea în limba greacă a Protocolului nr. 7, au aceeași semnificație.

58. Întrebarea respectivă a fost adresată în lumina argumentelor invocate de reclamantul din procedura principală. El a susținut că, având în vedere cele două expresii utilizate în dispoziția în discuție, un *fost* comisar nu beneficiază de imunitate totală de jurisdicție, ci mai degrabă de o formă mai limitată a acesteia. În opinia sa, această din urmă formă de imunitate nu poate, în conformitate cu dreptul național (în special articolul 3 alineatul 2 din Codul de procedură civilă elen), să „protejeze” pârâtul de procedurile inițiate în fața instanțelor naționale atunci când prejudiciul rezultă dintr-o infracțiune.

59. Argumentele menționate sunt nefondate. După cum arată în mod corect pârâtul și Comisia în observațiile lor, îndoielile instanței de trimitere sunt cauzate doar de versiunea în limba greacă a Protocolului nr. 7.

²³ A se vedea în special Hotărârea din 10 septembrie 2015, reexaminare, Missir Mamachi di Lusignano/Comisia (C-417/14 RX-II, EU:C:2015:588, punctele 39-41 și jurisprudența citată).

²⁴ A se vedea, mai sus, punctele 12 și 14 din prezentele concluzii.

²⁵ A se vedea în același sens Luarea de poziție a avocatului general Wathelet în procedura de reexaminare a cauzei Missir Mamachi di Lusignano/Comisia (C-417/14 RX-II, EU:C:2015:593, punctul 48).

60. Potrivit unei jurisprudențe constante, necesitatea interpretării uniforme a dispozițiilor din dreptul Uniunii exclude posibilitatea ca textul unei dispoziții să fie privit în mod izolat și, dimpotrivă, impune ca acesta să fie interpretat și aplicat în lumina versiunilor existente în celelalte limbi oficiale²⁶ și în raport cu economia generală și cu finalitatea reglementării din care face parte²⁷.

61. În prezenta cauză, dintr-o simplă comparație a diferitor versiuni lingvistice ale protocolului rezultă că cei doi termeni trebuie să aibă același înțeles. Se poate compara versiunea în limba greacă, de exemplu, cu versiunile în limbile spaniolă („inmunidad de jurisdicción/dicha inmunidad”), germană („Befreiung von der Gerichtsbarkeit/diese Befreiung”), engleză („immune from legal proceedings/this immunity”), franceză („immunité de jurisdiction/cette immunité”) sau italiană („immunità di giurisdizione/questa immunità”).

62. Finalitatea și contextul dispoziției respective confirmă de asemenea această interpretare. Articolul 11 litera (a) prima teză din Protocolul nr. 7 stabilește domeniul de aplicare *material* al imunității, în timp ce a doua teză reglementează domeniul său de aplicare *temporal*. În ambele cazuri, este vorba despre *aceeași* imunitate, care are același domeniu de aplicare.

63. În consecință, trebuie să se răspundă la prima întrebare că noțiunile de „imunitate de jurisdicție” („ετεροδικία”, „eterodikia”) și de „imunitate” („ασυλία”, „asylia”), care figurează la articolul 11 litera (a) din versiunea în limba greacă a Protocolului nr. 7, au aceeași semnificație.

C. Cu privire la a doua întrebare

64. Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă imunitatea de jurisdicție prevăzută la articolul 11 din Protocolul nr. 7 include, pe lângă acțiunile penale, și acțiunile civile.

65. Răspunsul la întrebarea respectivă este de asemenea simplu: după cum au susținut pârâtul și Comisia (și contrar celor susținute de reclamant), imunitatea acordată de articolul 11 *acoperă* acțiunile civile. O interpretare textuală, sistematică și teleologică a dispoziției menționate susține această poziție.

66. În primul rând, dat fiind modul său de redactare, dispoziția în cauză se aplică în mod clar în ceea ce privește (orice) acțiune în justiție introdusă „pentru actele îndeplinite de aceștia [...] în calitatea lor oficială”. În textul acestei dispoziții nu există nicio limitare legată de tipul ori de natura (civilă, penală, administrativă sau, de altfel, oricare alta) a procedurii.

67. În al doilea rând, o interpretare largă a noțiunii de „imunitate” este conformă cu rațiunea dispoziției respective și, mai general, cu caracterul funcțional al prerogativelor speciale consacrate în Protocolul nr. 7. Prerogativele speciale menționate urmăresc să asigure instituțiilor Uniunii o protecție completă și efectivă împotriva obstacolelor sau a riscurilor de atingere adusă bunei funcționări și independenței lor²⁸. Mai precis, după cum reiese din articolul 17 din Protocolul nr. 7, privilegiile, imunitățile și facilitățile sunt acordate funcționarilor și altor agenți ai

²⁶ A se vedea printre altele Hotărârea din 27 aprilie 2017, Onix Asigurări (C-559/15, EU:C:2017:316, punctul 39 și jurisprudența citată).

²⁷ A se vedea printre altele Hotărârea din 19 aprilie 2007, Profisa (C-63/06, EU:C:2007:233, punctul 14 și jurisprudența citată).

²⁸ A se vedea în acest sens Hotărârea din 19 decembrie 2019, Junqueras Vies (C-502/19, EU:C:2019:1115, punctul 82 și jurisprudența citată).

Uniunii „*exclusiv* în interesul acesteia din urmă”²⁹. Altfel spus, privilegiile și imunitățile se acordă pentru a permite personalului Uniunii să își îndeplinească sarcinile în mod eficient și fără ingerințe exterioare, precum și fără a trebui să se teamă că ar fi urmăriți penal pentru actele pe care le îndeplinesc în exercitarea sarcinilor lor³⁰.

68. Dacă aceasta este situația, nu se poate contesta că buna îndeplinire a sarcinilor personalului Uniunii ar putea fi împiedicată nu doar prin acțiuni penale, ci și prin acțiuni administrative sau acțiuni civile (inclusiv acțiuni în răspundere extracontractuală, cum este cea în discuție în procedura principală).

69. În al treilea rând, Curtea a interpretat noțiunea de „urmărire”, conținută la articolul 8 din Protocolul nr. 7 (care privește imunitatea membrilor Parlamentului European), în sensul că exclude și acțiunile civile³¹. Având în vedere modul de redactare și finalitatea similare ale celor două dispoziții, este greu de imaginat că noțiunea respectivă trebuie să primească o interpretare diferită atunci când este utilizată la articolul 11 din același protocol.

70. În al patrulea rând, observăm în trecere că interpretarea propusă a articolului 11 din Protocolul nr. 7 este totodată conformă cu articolul 31 alineatul (1) din Convenția de la Viena privind relațiile diplomatice³², potrivit căruia „un agent diplomatic beneficiază de imunitate față de jurisdicția penală a statului acreditat” și, în afara excepțiilor, și „față de jurisdicția sa civilă și administrativă”.

71. Prin urmare, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că imunitatea de jurisdicție prevăzută la articolul 11 din Protocolul nr. 7 vizează orice acțiune în justiție, inclusiv acțiunile civile.

D. Cu privire la a treia întrebare

72. În sfârșit, a treia întrebare are ca obiect ridicarea imunității de jurisdicție. Instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă această ridicare poate fi solicitată și în cadrul unei acțiuni civile și, în cazul unui răspuns afirmativ, cine trebuie să inițieze procedura în cauză.

73. Din nou, modul de redactare a articolului 17 din Protocolul nr. 7 nu conține nicio limitare referitoare la tipul de procedură inițiată în privința funcționarilor și a altor agenți ai Uniunii pentru care poate fi solicitată ridicarea imunității. Prin urmare, nu vedem niciun motiv pentru a considera că aceasta ar putea fi solicitată numai în cadrul unei proceduri penale.

74. De asemenea, nu vedem niciun argument care să susțină o astfel de distincție. După cum s-a arătat la punctul 67 de mai sus, privilegiile și imunitățile sunt acordate personalului Uniunii în interesul Uniunii, pentru a-i permite acestuia să își exercite în mod eficient atribuțiile, fără a

²⁹ Sublinierea noastră. Această dispoziție este o expresie a principiului enunțat la articolul 343 TFUE, potrivit căruia Uniunea trebuie să se bucure de privilegiile și imunitățile „necesare pentru îndeplinirea misiunii sale”.

³⁰ A se vedea printre altele Concluziile avocatului general Gand prezentate în cauza Sayag și Zurich (9/69, EU:C:1969:31, p. 339) și Concluziile avocatului general Poiars Maduro prezentate în cauza Marra (C-200/07 și C-201/07, EU:C:2008:369, punctul 35).

³¹ A se vedea prin analogie Hotărârea din 21 octombrie 2008, Marra (C-200/07 și C-201/07, EU:C:2008:579), și Hotărârea din 6 septembrie 2011, Patriciello (C-163/10, EU:C:2011:543, punctul 34). În același sens, potrivit Concluziilor avocatului general Jääskinen prezentate în cauza Patriciello (C-163/10, EU:C:2011:379, punctul 51): „acoperă toate formele de răspundere juridică, în special răspunderea penală și răspunderea civilă”.

³² Încheiată la Viena la 18 aprilie 1961 și intrată în vigoare la 24 aprilie 1964 (*United Nations, Treaty Series*, vol. 500, p. 95). Deși această convenție se aplică numai statelor, se consideră în general că și organizațiile internaționale trebuie să beneficieze de imunități similare: a se vedea, de exemplu, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 18 februarie 1999, Waite și Kennedy împotriva Germaniei (CE:ECHR:1999:0218JUD002608394, § 63), și Hotărârea din 27 iunie 2013, Stichting Mothers of Srebrenica și alții împotriva Țărilor de Jos (CE:ECHR:2013:0611DEC006554212, § 139).

trebui să se teamă de acțiuni în justiție (civile, penale, administrative sau de alt tip) pentru actele pe care le îndeplinesc în acest context. Astfel, pot exista, desigur, situații în care Uniunea să decidă că inițierea și desfășurarea unor asemenea acțiuni în justiție – indiferent dacă sunt de natură civilă, penală sau de altă natură – nu sunt contrare interesului său.

75. În consecință, ridicarea imunității poate fi solicitată în cadrul unei acțiuni civile.

76. Apoi, în ceea ce privește organismul care trebuie să inițieze procedura de solicitare a ridicării imunității, dispozițiile protocolului nici nu reglementează modul în care procedura respectivă ar trebui să se desfășoare la nivel național, nici nu identifică autoritățile naționale care sunt competente în acest scop. Observăm că nici Convenția de la Viena privind relațiile diplomatice nu conține vreo normă în această privință³³.

77. Acest lucru este de înțeles, având în vedere varietatea posibilă a scenariilor în care poate fi solicitată o astfel de ridicare a imunității și a organismelor naționale care o pot solicita. Identificarea organismului competent la nivel național depinde de natura (civilă, penală, administrativă sau de alt tip) a procedurii. Rezultă că, în lipsa oricărei norme a Uniunii în materie, aspectele menționate nu pot fi reglementate decât de dreptul național, în conformitate cu principiul autonomiei procedurale.

78. Examinând practica diferitor state membre, după cum reiese, de exemplu, din deciziile Parlamentului European referitoare la ridicarea imunității solicitată pentru membrii săi sau din cauzele care au ajuns la instanțele Uniunii³⁴, rezultă că ridicarea imunității este solicitată de regulă de către autoritățile judiciare competente în materie (în special de instanța competentă să soluționeze litigiul sau de procurorul care este responsabil cu ancheta și/sau cu urmărirea penală).

79. Cu toate acestea, chiar dacă dispozițiile Protocolului nr. 7 nu reglementează etapa procedurală la nivel național, ele reglementează partea procedurii „legată de Uniune”. Astfel, articolul 17 din cuprinsul său precizează că, atunci când se solicită ridicarea imunității, revine fiecărei instituții a Uniunii sarcina de a aprecia dacă „ridicarea acestei imunității nu contravine intereselor Uniunii”. În prezenta cauză, dacă s-ar solicita ridicarea imunității, ar reveni Comisiei Europene (în calitate de colegiu al comisarilor) să examineze cererea respectivă și să ia o decizie cu privire la aceasta.

80. În mod clar, decizia dacă aprobarea ridicării imunității ar fi sau nu contrară intereselor Uniunii are în mare măsură caracter politic. Ea necesită evaluarea efectelor pe care acțiunea în justiție exercitată împotriva unui membru al personalului le poate avea asupra integrității instituției în cauză. Astfel, instituțiile competente ale Uniunii dispun de o largă putere de apreciere în efectuarea acestei evaluări³⁵.

81. Propunem, așadar, ca răspunsul la a treia întrebare să fie în sensul că ridicarea imunității de jurisdicție poate fi solicitată și în cadrul unei acțiuni civile. Dreptul național trebuie să stabilească autoritățile care sunt competente să formuleze o astfel de cerere.

³³ A se vedea, mai sus, nota de subsol 32. Cu privire la ridicarea imunității, a se vedea articolul 32 din această convenție. Referitor la această dispoziție în general, a se vedea Denza, E., *Diplomatic Law: Commentary on the Vienna Convention on Diplomatic Relations*, ediția a patra, Oxford University Press, 2016, p. 273-287.

³⁴ A se vedea, de exemplu, Hotărârea din 24 octombrie 2018, RQ/Comisia (T-29/17, EU:T:2018:717, punctele 5 și 6), Hotărârea din 19 decembrie 2019, Junqueras Vies (C-502/19, EU:C:2019:1115, punctul 92), și Hotărârea din 17 septembrie 2020, Troszczynski/Parlamentul (C-12/19 P, EU:C:2020:7, punctul 10).

³⁵ A se vedea în acest sens Hotărârea din 8 noiembrie 2018, Troszczynski/Parlamentul (T-550/17, EU:T:2018:754, punctul 43 și jurisprudența citată).

V. Concluzie

82. Propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Polymeles Protodikeio Athinon (Tribunalul de Mare Instanță din Atena, Grecia) după cum urmează:

- 1) Noțiunile de „imunitate de jurisdicție” („ετεροδικία”, „eterodikia”) și de „imunitate” („ασυλία”, „asylia”), care figurează la articolul 11 litera (a) din versiunea în limba greacă a Protocolului nr. 7, au aceeași semnificație.
- 2) Imunitatea de jurisdicție prevăzută la articolul 11 din Protocolul nr. 7 include acțiunile civile.
- 3) Ridicarea imunității de jurisdicție, prevăzută la articolul 17 din Protocolul nr. 7, poate fi solicitată în cadrul unei acțiuni civile. Dreptul național trebuie să stabilească autoritățile care sunt competente să formuleze o astfel de cerere.
- 4) O acțiune în răspundere extracontractuală exercitată de un fost agent temporar al Uniunii pentru repararea prejudiciului pe care pretinde că l-ar fi suferit prin încetarea nelegală a contractului său trebuie îndreptată împotriva Uniunii Europene și introdusă la Curtea de Justiție a Uniunii Europene.